

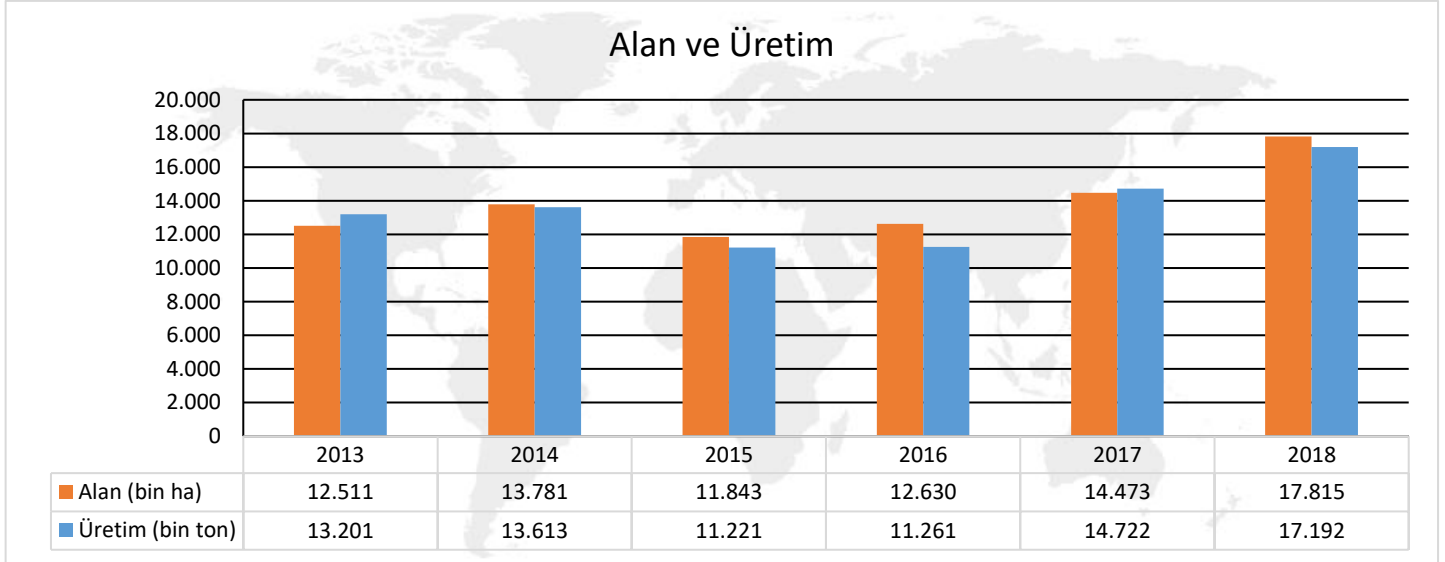
ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 8

HAZİRAN 2020

DÜNYADA NOHUT

Alan ve Üretim

Kaynak: FAO

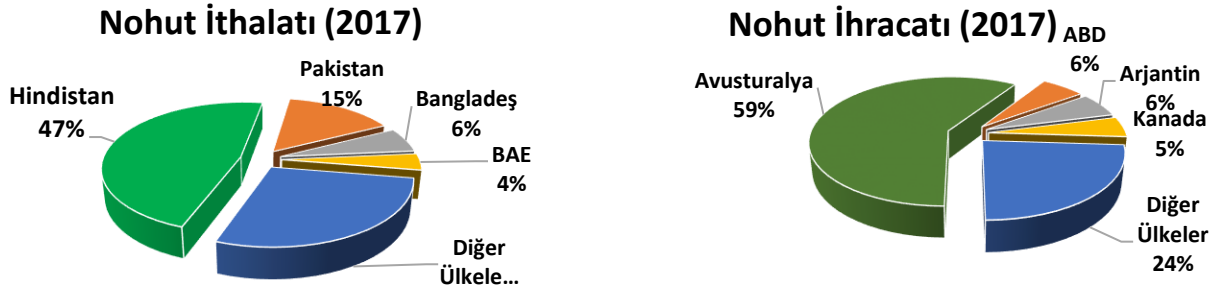
2018 yılı FAO verilerine göre dünyada 17,8 milyon ha alanda 17,2 milyon ton üretilen nohutta, 2017 yılı 102 kg/da olan dünya verim ortalaması, 2018 yılında 96 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Pandemi nedeni ile karantinanın dünyanın nerede ise tamamında uygulanması tüketicileri stoklanabilir ürünlere yöneltmiş, bu durum baklagillere olan talebi arttırmıştır.

Uluslararası piyasalarda her ne kadar pandemi kaynaklı nohut fiyatlarında artış olsa da GPC (Global Pulse Confederation) tarafından yayınlanan makalede StatCan kaynak gösterilerek **Kanada'da nohut üretiminin %21** azalacağı tahmin edilmektedir. Bu azalıştaki en büyük etkenin Kanada'da yetiştirilen nohutlarda 2019 yılında yaygın olarak görülen hastalıklara bağlı olarak verim kayıplarının oluşmasıdır. 2019 yılında 179 bin ha olan nohut ekim alanlarının 2020 yılında 159 bin ha olacağı beyan edilmektedir.

Ekiliş alanlarındaki azalmanın **ABD için de geçerli olduğu** aynı makalede ifade edilmektedir. 2019 yılında yaklaşık 183 bin ha olan ABD nohut alanlarının 2020 yılında 163,5 bin ha olması beklenmektedir. Kanada ihracatının ise 20 bin tonluk bir azalma ile 2019 yılında 147 bin tondan 2020 yılında 127 bin ton gerilemesi beklenmektedir.

En büyük üretici ve ithalatçı konumundaki Hindistan'da ise Kharif (Mayıs ayı itibarı ile ekimi yapılan ürünler) ürünleri 2019 yılında gerçekleşen yoğun yağışlardan etkilenmiş, devam eden yağışlar rabi (Ekim ayı itibarı ile ekimi yapılan ürünler) ürünlerini de etkilemiştir. **Hindistan'da gerçekleşen olumsuz iklim koşullarının üretimde düşüşe ithalatta ise artışa** neden olması beklenmektedir.

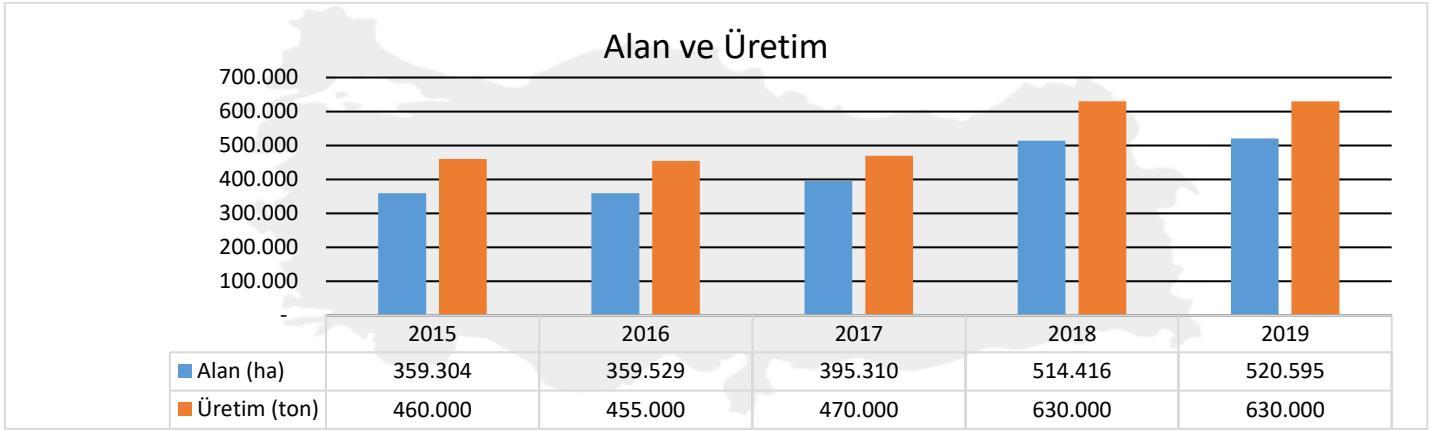
2018 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında alan olarak 5. sırada, üretim olarak 3. sırada yer alan Türkiye, verim sıralamasında ise 26. sıradadır.

Kaynak: FAO

2017 yılı ithalat miktarındaki artışta Hindistan önemli bir rol oynamıştır. **2016 yılı Hindistan ithalatı 873.542 ton** iken **2017 yılında bu rakam 1.553.069 tona** ulaşmıştır. Türkiye ise ithalatta 182 ülke arasında 6. sırada, ihracatta ise 103 ülke arasında 12. sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE NOHUT

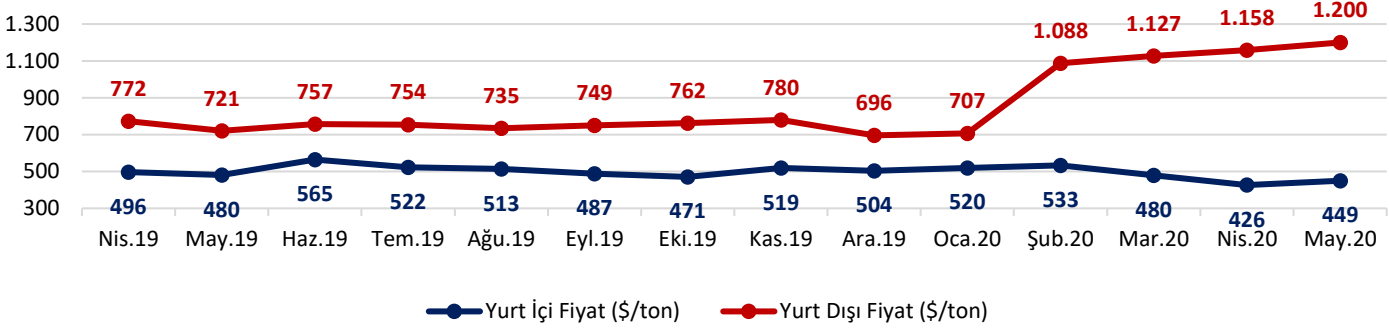

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Daraltılması (NAD) gibi başarılı projeler sayesinde nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. Ayrıca henüz istenilen düzeyde olmasa da verimde de artış söz konusudur. 2002 yılında 98 kg/da olan verim, 2019 yılında 122 kg/da olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2018/2019 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık tüketimi **465 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **5,7 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **% 114**'tür.

Yaşanmakta olan pandemi diğer baklagillerde olduğu gibi nohutta da talep artışına neden olmuştur. Bununla birlikte Türkiye nohut stokları ülkemizin ihtiyacını karşılayacak seviyenin üzerindedir. TÜİK I. tahminine göre 2020 üretim sezonunda 630 bin ton üretim beklenmektedir. Ülkemiz yurt içi borsa fiyatları, yurt dışı fiyatlarının altında seyretmektedir. Uluslararası standartlarda kalite değerlendirmesinde ürünün **tane büyüklüğü** dikkate alınmaktadır. Gen kaynağı olduğumuz çeşitler çoğunlukla ufak tane yapısından dolayı yurt dışı piyasada değerinin altında işlem görmektedir. **Pandemi etkisi ile yurt dışı fiyat artışları devam etmekle birlikte yurt içi fiyatlarda artış bulunmamaktadır.**

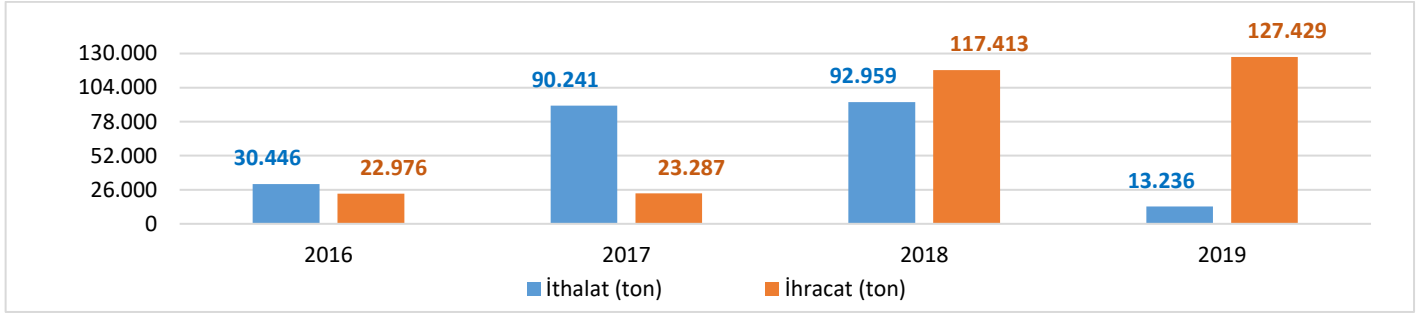
Yurt İçi ve Yurt Dışı Fiyat

Kaynak: STATUP, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Şubat ayı itibarı ile Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

Mayıs ayı süresince yurt içi natürel nohut ortalama borsa fiyatları 3.000 TL/ton civarında seyretmiştir. Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut 1.200 \$/ton fiyatından işlem görmüştür.

DIŞ TİCARET

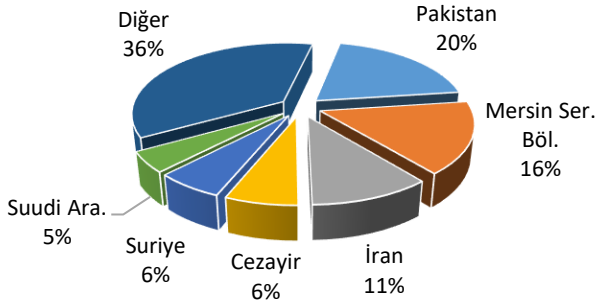
Kaynak: TÜİK, (GTİP No: 71320000011, 71320000019)

2017 yılında 23 bin ton olan Türkiye nohut ihracatı, 2019 yılında 127 bin tona ulaşarak son yılların rekor seviyesine ulaşmıştır.

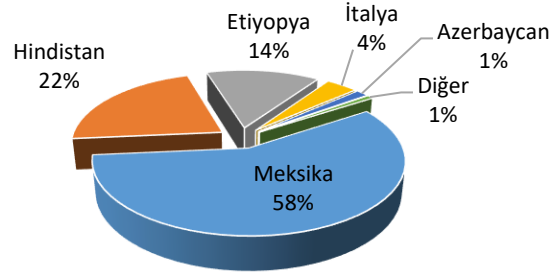
2019 yılı ithalat miktarı 13.236 ton ile 12,7 milyon dolar iken ihracat miktarı ise 127 bin ton ile 76,2 milyon dolara ulaşmıştır. 2019 yılının ilk dört ayında nohut ithalatı 3 bin ton, ihracatı ise 41 bin ton iken 2020 yılının ilk dört ayında toplam ithalat miktarı 7 bin ton, ihracat miktarı 38 bin tona ulaşmıştır. Pandeminin etkisi ile 2020 yılı ilk dört aylık ihracatında Pakistan, Lübnan, Almanya ve Suriye öne çıkmıştır. **İthalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 23 milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir.

Nohut aynı zamanda leblebi olarak da dış ticarete konu olan bir ürünümüzdür. Leblebi ticareti ile 2019 yılında **11 bin ton** karşılığı **15,7 milyon dolarlık** ihracat gerçekleşmiştir. 2019 yılı ilk 4 aylık süreçte leblebi ihracatı yaklaşık 3 bin ton karşılığı 5,3 milyon dolar iken 2020 yılı ilk dört aylık süreçte leblebi ihracatı 4,7 bin ton karşılığı 6,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Tunus, Yunanistan, Almanya ve İspanya leblebi ihracatında önemli paya sahip ülkelerdir.

İhracatın Ükelere Dağılımı

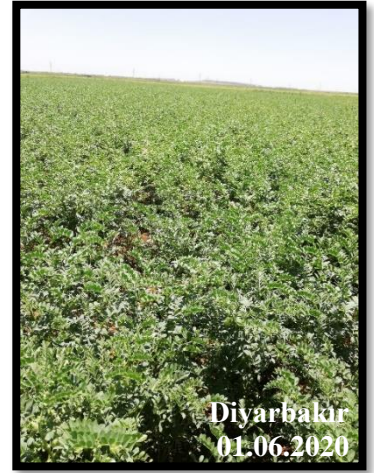
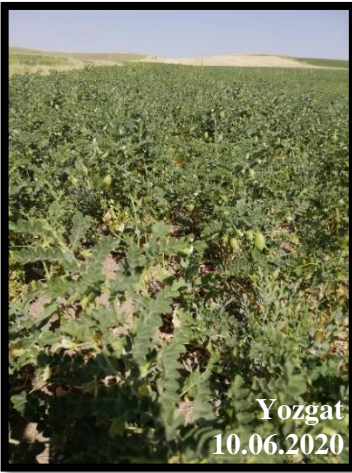
İthalatın Ükelere Dağılımı

Kaynak: TÜİK, (GTİP No: 7132000011, 7132000019)

DEĞERLENDİRME

- 2020 yılı TMO alım fiyatı 3.350TL/ton olarak açıklanmıştır.
- 2020 üretim sezonu ekilişleri ülke genelinde tamamlanmıştır. Bitki gelişimleri normal seyrinde devam etmektedir.
- Hasatların zengin coğrafyamıza bağlı olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bu ay sonu itibarı ile başlaması, Eylül ayına ilk yarısına kadar devam etmesi beklenmektedir.

Yaşanmakta olan pandemi nohut talebinde artışa neden olmuştur. Ülke stoklarımız yeterli olduğundan arzda sıkıntı bulunmama ile birlikte TÜİK I. tahminine göre 2020 üretim sezonunda 630 bin ton üretim beklenmektedir

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

0 312 258 84 03

urunmasalari@tarimorman.gov.tr